

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

**Світлана Панасюк
Наталія Чернецька**

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

Луцьк – 2022

УДК 378.147.091.33-027.22(072)

П-16

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 3 від 16.11.2022 р.)

Рецензенти:

Регуліч І. В. – кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри диригентсько-хорових дисциплін та постановки голосу Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради;

Шурдак М. І. – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музичного мистецтва Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Панасюк С. Л. Чернецька Н. Г.

П-16 Виробнича практика: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів освіти над оформленням документації. Луцьк, 2022. 24 с.

Видання містить інформацію щодо підготовки звітної документації здобувача освіти для захисту практики, подаються орієнтовні зразки документів, а також рекомендації щодо їх оформлення.

Методичні рекомендації призначені для самостійної роботи та мають навчальний характер.

Рекомендовано здобувачам освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» для підготовки ОС «Бакалавр».

УДК 378.147.091.33-027.22(072)

© Панасюк С.Л., Чернецька Н. Г. 2022

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ І. Документації здобувача-практиканта	5
1.1. Загальні вимоги щодо оформлення звітної документації	5
1.2. Орієнтовний план індивідуального заняття в класі основного музичного інструмента.....	6
1.3. Орієнтовний план характеристики учня музичної школи	7
1.4. Орієнтовний план характеристики випускника музичної школи	8
1.5. Орієнтовний план сценарію	9
Розділ ІІ. Зразки документів.....	10
2.1. Зразок плану-конспекту індивідуального заняття в класі основного музичного інструмента	10
2.2. Зразок характеристики учня мистецької школи	13
2.3. Орієнтовний зразок звіту про проходження музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти	14
Висновки	17
Список використаних джерел	18
Додатки	20

ВСТУП

У підготовці фахівців мистецьких спеціальностей вищих закладів освіти важливе місце займає виробнича педагогічна практика, вона відноситься до провідної складової їхньої професійної підготовки.

Основною метою педагогічної виробничої практики є підготовка здобувачів освіти до виконання функцій викладача музичного мистецтва у закладах загальної освіти та викладача основного музичного інструмента у закладах початкової мистецької освіти. Організація педагогічної практики має навчити майбутніх вчителів застосовувати знання й уміння, здобуті під час вивчення фахових дисциплін, їх методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Важливою умовою успішного проходження виробничої практики є ведення і заповнення студентом необхідної документації, яка подається для захисту практики.

Документація здобувача-практиканта музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти:

- щоденник музично-педагогічної (виробничої) практики;
- план-конспект заняття з фаху;
- характеристика учня мистецької школи,
- індивідуальний звіт про проходження музично-педагогічну практику.

Документація здобувача-практиканта музично-організаційної практики у закладах загальної освіти:

- щоденник музично-організаційної (виробничої) практики;
- план-конспект заняття з музичним колективом;
- сценарій музично-виховного заходу;
- індивідуальний звіт про проходження музично-організаційної практики.

РОЗДІЛ І. ДОКУМЕНТАЦІЯ ЗДОБУВАЧА-ПРАКТИКАНТА

1.1. Загальні вимоги щодо оформлення звітної документації

Звітні документи оформляються акуратно, можуть бути написаними написані від руки або надруковані. Всі аркуші повинні бути складеними у папку.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються:

- прізвище та ім'я здобувача-практиканта (вказується факультет і група),
- прізвища керівників від закладу вищої освіти і бази практики;
- вид практики (музично-педагогічної, музично-організаційна);
- період проходження практики;
- назва бази практики (мистецького закладу або загального навчального закладу).

Папка зі звітною документацією про проходження музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти повинна містити перелік таких документів:

- 1) **щоденник** музично-педагогічної (виробничої) практики, у якому є:
 - розпорядження декана факультету про направлення здобувача освіти на практику;
 - відгук керівника від бази практики про роботу здобувача освіти на практиці та оцінка його діяльності,
 - календарний графік проходження практики з переліком видів педагогічної роботи;
 - робочі записи здобувача під час практики;
 - висновки керівника практики від університету про роботу здобувача освіти.
- 2) **звіт** про музично-педагогічну практику (індивідуальний творчий письмовий звіт студента довільної форми).
- 3) **план-конспект** відкритого індивідуального заняття з фаху (для музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти);

4) *характеристика* учня мистецької школи, з яким проводилось відкрите індивідуальне заняття з фаху (для музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти);

Індивідуальний звіт та план-конспект відкритого заняття повинні мати титульні сторінки (див. додаток Б).

Оформлення звітних документів передбачається у період проходження практики. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази проходження та навчального закладу.

Звітна документація заповнюється студентом грамотно і акуратно, без зайвого художнього оформлення. Очікується, що здобувачі при підготовці звітної документації будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності і усвідомлювати наслідки її порушення.

1.2. Орієнтовний план індивідуального заняття в класі основного музичного інструмента

Планування уроку залежить від семестрового індивідуального плану роботи учня. Відповідно до цього, а також орієнтуючись на здобутки попередніх уроків, вчитель передбачає план роботи наступного індивідуального заняття. При плануванні уроку необхідно продумати порядок гри репертуарних творів, підібрати доцільні вправи для подолання конкретних складних епізодів твору, враховуючи особливості характеру учня та його поведінку на уроці.

Вчителю необхідно бути готовим до того, що на індивідуальному занятті план роботи може несподівано змінитися (це залежить від рівня підготовленості учня до уроку, його відношення до занять, здоров'я та інших факторів).

Як приклад, подаємо орієнтовний план індивідуального заняття в класі бандури на тему «**Аплікатура як засіб художньої виразності**».

Мета уроку: освоєння максимально зручної аплікатури як засобу технічної досконалості виконавця.

Завдання уроку:

1. Поліпшити технічні навички учня за рахунок аплікатурної зручності, враховуючи індивідуальні особливості виконавського апарату бандуриста.

2. Удосконалити різні прийоми звуковидобування на бандурі: щипок, удар, гліссандо, а також відпрацьовувати рівність звуків, граючи арпеджіато.

3. Дотримуватись правильного положення кисті правої руки під час гри на бандурі.

Обладнання: настроєний інструмент, нотний матеріал (О. Герасименко «Прелюдія», В. Павліковський «Різдвяна казка»).

Хід уроку:

1. Відпрацювання технічних труднощів: вправи для удосконалення видобування арпеджіато, застосування прийому ковзання 3-го і 4-го пальців перед інтервалами чи акордами.

2. В. Павліковський «Різдвяна казка» – застосування відпрацьованих вправ, перевірка аплікатурної зручності.

3. О. Герасименко «Прелюдія» – відпрацювання точності попадання на альтеровані звуки, аплікатурна точність.

4. Підсумки уроку і домашнє завдання.

1.3 Орієнтовний план характеристики учня мистецької школи

Особисті дані учня (*П.І.Б., вік, клас мистецької школи*).

1. Розвиток музичних здібностей:

- слухові дані (якість інтонування);
- ритмічні дані (стійкість ритму в процесі виконання);
- музична пам'ять (швидкість запам'ятовування мелодії, позначення характеристики пам'яті (моторна, слухова, зорова).

2. Характеристика роботи:

- відношення до музичних занять;
- якість домашньої роботи (вміння займатися самостійно);
- ступінь грамотності в розборі тексту;
- швидкість освоєння музичних творів;

- вміння працювати над деталями і в цілому над твором.

3. Характеристика поведінки учня на уроці:

- сприйняття побажань-зауважень педагога (повільне, швидке, свідоме, механічне і т.п.);

- емоційність, працездатність, зібраність, організованість, характеристика уваги (зосереджений, неуважний, активний).

4. Успіхи учня за навчальний рік:

- участь у концертах;

- у звітному концерті школи;

- участь у конкурсних змаганнях.

5. Недоліки у розвитку учня і завдання щодо їх подолання.

1.4. Орієнтовний план характеристики випускника музичної школи

1. Особисті дані учня (П.І.Б., вік, клас загальноосвітньої школи).

2. Основні риси темпераменту і характеру (емоційність, вимогливість до себе, працездатність, організованість, наполегливість і т. д.).

3. Музичні здібності (абсолютний або відносний слух, розвиток мелодичного та гармонічного слуху, почуття тембру, почуття ритму, темпова стійкість).

4. Технічний розвиток (активність технічного апарату, володіння штрихами, динамікою і т. п.).

5. Стиль в роботі (організація самостійної роботи, навички розбору тексту, робота над змістом твору, прояв творчої ініціативи, здатність до аналізу, використання теоретичних знань, знання аплікатури).

6. Робота над собою (інтерес до музичної літератури, навички читання нот з аркуша, участь в ансамблях / оркестрах, систематичність в роботі).

7. Особливості виконавства (свідомість, воля, володіння собою на естраді, яскравість виступу і т. п.).

1.5. Орієнтовний план сценарію музично-виховного заходу закладах загальної освіти

Вступ (визначається актуальність теми, мотивується діяльність).

Основна частина (її зміст спрямований на реалізацію визначених завдань, передбачає залучення учнів до активної діяльності).

Заключна частина (підведення підсумків).

Текст сценарію має бути викладений без помилок.

Текст, у якому йде мова про дії ведучих та учасників заходу, подається посередині рядка і виділяється курсивом (наприклад: *звучить лірична музика*). Зліва вказують дійових осіб (наприклад: **Ведуча**), справа – текст дійової особи.

Алгоритм викладу тексту сценарію:

1. Форма та тема заходу (наприклад свято «Осінній вернісаж»);
2. Значити аудиторію (наприклад: для старшокласників);
3. Мета проведення заходу (наприклад: сприяти розвитку творчих здібностей);
4. Наочність та атрибути;
5. Перелік музичних творів;
6. Обладнання та технічні засоби.
7. Текст сценарію
8. Перелік використаної літератури, оформлений згідно вимог.

РОЗДІЛ II. ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ

2.1. Зразок плану-конспекту індивідуального заняття в класі основного музичного інструмента

Як приклад подаємо урок викладача-методиста по класу фортепіано ДМШ № 3 м. Херсона Литвинової Ірини Петрівни (стаж роботи 47 років). Викладач розробила особистісно-орієнтований підхід на уроці за спеціальністю фортепіано з учнями молодших класів [3, с. 16 – 18.].

«Тема уроку:

Розвиток образного мислення, емоційності в ході роботи над п'єсами.

Завдання:

- розвиток музично-образного мислення;
- розширення кругозору;

Мета уроку:

- виховання художньо-виконавської ініціативи та закріплення навичок гри на фортепіано;
- робота над раціональними прийомами гри на фортепіано;
- опанування навичок слухового контролю;
- виховання почуття відповідальності.

План роботи:

1.Робота над вправами Ш. Ганона.

2.Робота над п'єсами:

- Д. Кабалевський «Войовничий танець»
- П. Цильхер «У гномів»
- В. Коровіцин «Перша проталина».

Хід уроку

Учитель цікавиться, з чого учень хотів би почати урок.

Учень: спочатку будемо грати вправи, робити зарядку для пальців. В роботі дві вправи. Учень виконує їх в середньому темпі, але не рівним звуком. Учитель пропонує учневі вслухатися у виконання і самому визначити недоліки звучання.

Учень: 4 і 5 пальцями незручно грати і звук виходить слабкіше. Учитель: Молодець, що ти це чуєш і розумієш! У твоєму виконанні бракує рівності звучання. Приводить в приклад рівний каліграфічний почерк, як аналог рівному звучанню. Ще один приклад: дерев'яний паркан навколо будинку, коли одна дошка вище, інша нижче. Запитує, чи красиво це?

Учень: Ні. Такий паркан, що огорожує будинок Баби Яги.

Учитель: Наше завдання полягає в тому, щоб домогтися рівності звучання. А для цього необхідно звернути увагу на те, як ти ставиш 5 і 1 пальці. У піаністичній практиці є різні види «постановок», які використовуються для досягнення певного звучання інструменту. Наприклад, співучу мелодію ми будемо виконувати більш плоскими, м'якими, гнучкими пальцями, які глибоко занурюються крізь клавіатуру, ніби ліплять щось. У нашому ж випадку потрібні міцні сильні, добре поставлені і активно працюючі пальці. Сконцентрувавши увагу на «стоячих» 1 і 5 пальцях, «піймавши» момент рівноваги, закруглив перехід в пасажі (петлі, дуги) знизу-вверх і зверху-вниз, і додавши відповідне рух кистю «за музикою», відчувши це всім тілом, учень намагається добитися потрібного звучання і у нього виходить виконати більш якісно. Д. Кабалевський «Войовничий танець». Текст п'єси вивчений напам'ять.

Учитель: Що тобі склало труднощі, коли ти вдома вивчав танець?

Учень: Мені було не важко вивчити танець напам'ять, він мені подобається.

Учитель: Раз тобі подобається твір, напевно, ти обдумував як його треба виконати, в якому характері, з яким настроєм?

Учень: Думаю, що войовничий танець танцюють воїни.

Учитель уточнює: А може бути один воїн, а не воїни?

Учень: Я думаю, воїни, тому що, коли ми розучували текст, ми бачили, що мелодія звучить то в правій руці, то в лівій, а то й разом одночасно.

Учитель: Вірно. То одна група воїнів танцює, то це ж рух повторює інша група, а потім обидві групи танцюють разом. І як же називається цей прийом в музиці, коли у нас є два рівноправних голоси?

Учень: Багатоголосся.

Учитель: Правильно. Пригадуєш, це називається словом поліфонія. А в повсякденному житті з чим можна порівняти цей прийом будови музичного твору? Давай проговоримо з тобою про вашу сім'ю. Тато на роботі заробляє гроші, а вдома може відремонтувати кран, електровимикач. Мама стежить за затишком в оселі, смачно готує. Ти добре вчишся, доглядаєш за собакою. А ви разом дружна сім'я, де кожен виконує свої обов'язки, а також допомагає, піклується, інакше кажучи, любить один одного. Тобто перетворює життя родини на краще. А що ти робиш по дому? Учень розповідає по свої домашні обов'язки. А тепер поговоримо про настрій, з яким виконується танок. Як ти думаєш, як він має звучати?

Учень: Сміливо, чітко, впевнено.

Учитель: А що ти можеш сказати про воїнів, які за твоїми словами, танцюють сміливо і впевнено? Хто такі вояки?

Учень: Воїни – це захисники, сміливі й відважні люди. Виконуємо п'єсу, визначаємо, якими піаністичними прийомами досягається передача настрою (ритм, штрихи, наголоси, темп, відтінки). (П. Цильхер «У гномів».)

Учитель: Чи подобається тобі цей твір? Чому?

Учень: Мені подобається, що музика має звучати весело, швидко.

Учитель: Ми з тобою вже говорили хто такі гноми. Чи ти читав казку «Білосніжка і сім гномів»?»

Учень: Я дивився мультфільм, і гноми там смішні. Учитель: Ось і спробуємо виконати нашу п'єсу так, щоб ми, слухаючи твоє виконання, могли уявити веселих, смішних чоловічків.

Учень виконує п'єсу досить впевнено. Далі робота ведеться над фразуванням, відтінками, темпом. Ст. Коровіцин «Перша проталина» Перше знайомство з п'єсою. Виконує учитель.

Учитель: Сподобався тобі цей твір? Схоже воно на попередні п'єси, які ми щойно грали?

Учень: Дуже гарна музика – ніжна, плавна, повільна. Учитель: А що означає слово проталина? Учень не може відповісти.

Учитель: Не засмучуйся, зараз ми з тобою розберемося, що це означає. Проталина – від слова танути. Що тане навесні?

Учень: Сніг! Учитель: Вірно. Проталина – це місце, де раніше стояв сніг, але розтанув, і відкрилася земля.

Учитель: Ти сказав, що музика п'єси ніжна, плавна. А як же це пов'язано з назвою «Перша проталина»? Як ти думаєш?»

Учень: Напевно, вітерець теплий подув, сонечко світить, пташки прилетіли. Всім подобається весна.

Учитель: А на першій проталині вже виріс перший пролісок. Як хороша новоявлена природа! Ще хмуриться небо, кругом біліє сніг, а над лісовою проталиною піднявся вгору і раніше всіх розцвів маленький пролісок. Я знаю, що ти любиш малювати і пропоную тобі намалювати картинку, на якій буде зображена перша проталина. Урок підійшов до завершення.

Учитель: мені сподобалася твоя підготовка до сьогоднішнього уроку, ти заслужив похвали.

Учень: мені подобаються п'єси, які я вчу. І, особливо, «Войовничий танець» » [3, с. 16–18].

2.2. Зразок характеристики учня мистецької школи

Характеристика

учениці мистецької школи № 2 м. Луцька

Іванчук Катерини Іванівни

Іванчук Катерина Іванівна навчається у четвертому класі, фах – акордеон. Має хороші музичні дані, добре розвинену пам'ять, добре читає з аркушу та підбирає мелодії на слух.

З задоволенням відвідує мистецьку школу, на уроці зібрана та активна. Батьки підтримують доньку, приділяють належну увагу вихованню, придбали музичний інструмент для занять вдома. Текст розбирає добре, проте можуть

бути деякі неточності у ритмічному плані. Музичний твір освоює швидко, але трохи поверхнево (недостатньо уваги приділяє аплікатурі), за навчальний рік добре розвинулась у технічному плані.

На уроці зауваження педагога сприймає швидко, проте деколи може бути неуважна (можливо через втому).

У молодших класах часто приймала участь у конкурсах (має кілька дипломів лауреата). У цьому навчальному році брала участь у концерті класу, була учасницею звітнього концерту школи у складі оркестру та ансамблю.

Через зайве хвилювання учениця не завжди контролює себе на публічних сольних виступах, тому на сцені добре підготовлений у класі твір може втрачати переконливість і яскравість виконання.

2.3. Орієнтовний зразок звіту про проходження музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти

У звіті про проходження музично-педагогічної практики у закладах мистецької освіти здобувач-практикант повинен ретельно описати всю виконану під час практики власну діяльність (педагогічну, концертну, організаційну, виховну тощо): спостереження й аналіз відвідуваних уроків вчителів та здобувачів-практикантів, підготовка та проведення своїх уроків, проведення залікового уроку, відвідування шкільних концертних і виховних заходів, конкурсних змагань, участь у підготовці дитячих колективів до концертних виступів, участь у концертному житті школи, спілкування з учнями та їх батьками тощо. Звіт пишеться у довільній формі і має мати титульну сторінку (див. додаток В).

Звіт про проходження музично-педагогічної практики

у закладах мистецької освіти

студентки групи Муз-41

(Прізвище, ініціали)

Я, (*вказати прізвище, ім'я, по-батькові*), проходила музично-педагогічну практику у (*вказати мистецький навчальний заклад*), з (*вказати період проходження практики*).

Моя практика розпочалась з настановчої конференції, де керівником практики був проведений інструктаж про порядок проходження практики та техніки безпеки у мистецьких навчальних закладах, вимогами щодо оформлення документації, дотримання правил внутрішнього розпорядку закладу початкової мистецької освіти.

Далі відбулось знайомство з адміністрацією закладу, вчителями по фаху, з навчально-матеріальною базою школи (оснащенням кабінетів, наявністю музичного інструментарію тощо).

Моїм безпосереднім керівником практики у школі був вчитель (*вчитель-методистом*) по класу фортепіано (*баяна, бандури, скрипки та ін.*) (*вказати прізвище, ініціали*), яка ознайомила мене з розкладом занять, індивідуальним планом роботи, познайомила з учнями свого класу, проконсультувала щодо структури уроку з фаху (спеціального музичного інструмента) та самостійної підготовки до нього, індивідуального підходу щодо планування уроку, враховуючи самостійну підготовку учня, щодо вибору репертуару для учнів молодших (*старших*) класів.

Школу відвідувала *кожен день*, відвідувала заняття свого викладача по фаху і спостерігала за учнями різних вікових категорій, за віковими особливостями виконавського апарату учнів та способами вирішення підбору величини (розміру) музичного інструмента (*баян, акордеон, бандура, скрипка*).

У період (*вказати часовий період, наприклад, вересень*) відвідувала уроки з фаху, спостерігала та аналізувала індивідуальні заняття викладача (*прізвище*), вела психолого-педагогічне спостереження за учнем (*прізвище*) на індивідуальному занятті, вчилася розробляти плани-конспекти індивідуальних занять, методично грамотно спланувати і провести урок.

У період (*вказати часовий період*) мені було доручено провести уроки з фаху з такими учнями (*вказати прізвища*), старалась застосовувати на

практиці основні методи та прийоми навчання гри на музичному інструменті, які освоїла упродовж свого навчання;

На третій і четвертий тиждень окрім проведення уроків з фаху я відвідувала заняття своїх однокласників (*вказати які уроки, прізвища однокласників, дату проведення занять*) з подальшим обговоренням цікавих моментів уроку, пошуку вирішення проблемних та спірних питань уроку, провела відкрите заняття на тему (*вказати тему відкритого уроку*).

Також упродовж практики відвідувала заняття інструментальних (*вокальних*) ансамблів (*вокально-хорові дитячі колективи, інструментальні дитячі ансамблі*), брала активну участь у підготовці інструментального ансамблю педагогів школи для участі у звітному концерті, відвідувала концерти класу окремих педагогів (*вказати прізвище педагога, дату проведення концерту, по можливості мати копію афіши концерту*), відвідувала шкільний (*кущовий, обласний*) конкурс піаністів (*інших інструментів*), який у цей час проходив у приміщенні школи, ознайомила з методичною розробкою (*рекомендаціями*) провідного викладача-методиста класу фортепіано (*вказати прізвище, тему та дані друкованої публікації*).

Під час практики я ознайомила з особливості організації навчального процесу в сучасному дитячому мистецькому закладі, з специфікою роботи вчителів фаху з різними віковими категоріями, віковими особливостями психологічного та фізичного розвитку учнів, з етапами і методикою підготовки до уроку; схему плану-конспекту уроку, вчилася проводити самоаналіз занять, розвивати творчі здібності учнів завдяки правильно підібраному оригінальному репертуару;

Удосконалила набуті під час навчання в університеті свої уміння та навички з основного музичного інструмента (*постановки голосу*).

Вчилася спілкуватися з учнями, їхніми батьками та колегами по роботі; була свідком проведення виховної роботи зі школярами і їх батьками, а також удосконалила правила етичної поведінки в педагогічному колективі закладу

ВИСНОВКИ

Музично-педагогічна практика в умовах закладу вищої освіти є ефективною формою підготовки здобувачів до педагогічної роботи у загальних та мистецьких навчальних закладах. Процес її проведення є одним з важливих етапів формування педагогічних здібностей, їх застосування у самостійній педагогічній діяльності майбутнього вчителя. У період її проведення перевіряються, удосконалюються та інтегруються знання, уміння й навички, отримані в процесі освоєння різних навчальних компонентів: музикознавчих, виконавських, психолого-педагогічних.

Музично-педагогічна практика призначена максимально підготувати майбутніх фахівців до практичної роботи, підвищити рівень їх професійної підготовки, сформувати навички психологічної комунікації у педагогічному колективі. За час проходження практики студенти отримують досвід педагогічної діяльності.

Оформлення відповідної документації виступає для здобувача-практиканта своєрідним аналізом та підсумком процесу педагогічної практики та осмислення її результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Береза А. В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя: навчально-методичний посібник. Вінниця : НОВА КНИГА, 2010. 184 с.
2. Бухнієва О. А., Банкул Л. Д. Фахова музична практика для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Ізмаїл : ІДГУ, 2019. 116 с.
3. Інноваційні уроки викладачів ДМШ № 3 м. Херсона: навчально-методичний посібник за ред. І. О. Полєвікова. Херсон: 2017. 80 с. URL: [*Інноваційні уроки викладачів ДМШ № 3.pdf](#) (29.09.2022).
4. Карась Г. В. Програма та методичні рекомендації з організації та проведення навчально-виховної практики студентів старших курсів музичних факультетів університетів. Івано-Франківськ, 1998. 36 с.
5. Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів з опанування навчальною програмою з дисципліни «Основний музичний інструмент» (бандура): метод. вк.[для студентів вищ. навч. закл. культури і мистецтв] / [уклад. Ніна Федорівна Кожбахтєєва]. Одеса : ПНПУ ім. К. Ушинського, 2013. 57 с.
6. Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики студентів старших курсів музично-педагогічного факультету. (Упоряд. А. Г. Калиниченко, Т. О. Бодрова). Київ : УДПУ ім. М. Драгоманова, 1995.
7. Панасюк С. Л. Формування музиканта-педагога в умовах сучасного музичного простору. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 17–19 червня 2022 року). Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 92–94.
8. Рихлюк Л. І. Методика навчання гри на бандурі: навч. посіб. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. 176 с.

9. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навч.-метод. посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 248 с.
10. Сточанська М. П., Чернецька Н. Г. Спеціальний музичний інструмент [Ноти]: метод. рек. для самостійної роботи над технічним матеріалом у класі бандури. Луцьк : Вежа Друк, 2017. 28 с.
11. Фабрика-Процька О. Р., Парумба Б. В. Методичні рекомендації щодо організації навчання, самостійної роботи та практичних модулів до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика» (у закладах початкової мистецької (музичної) освіти) для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації спеціальності 025 (Музичне мистецтво) за першим (бакалаврським) рівнем. URL: <https://kmunim.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/44/2020/06/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B0.pdf> (29.09.2022).

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовні шаблони фраз для характеристики учня музичної школи

- музичні дані хороші: ритм і пам'ять розвинені добре;
- середні музичні дані: погано інтонує, недостатньо розвинений слух, мало емоційний;
- за характером урівноважений, вдумливий, допитливий;
- за характером спокійний, в деякій мірі пасивний, але працьовитий;
- за характером нерішучий, але працьовитий;
- відстає в музично-слуховому розвитку;
- недостатньо розвинена музична пам'ять;
- виконавський апарат добре організований, руки вільні, але віртуозні можливості скромні, процес запам'ятовування нотного тексту швидкий / повільний;
- недостатньо розвинена біглисть пальців;
- «затислість» виконавського апарату, погана координація рухів не дає можливості швидко рухатися пальцям на інструменті;
- недоліки в розвитку виконавського апарату: жорсткість у звуковидобуванні, напруга в пальцях;
- пальцева техніка розвинена недостатньо, хоча руки не зажаті;
- руки досить великі (для піаніста), але пальці мляві, багато зайвих рухів, руки середнього розміру, компактні;
- відсутнє володіння повним насиченим звуком, хоча фізичний розвиток відповідає віку;
- недостатньо розвинені навички володіння педаллю (для піаністів);
- недосконало володіє зміною міху (для баяністів-акордеоністів);
- на уроці зібраний, емоційний, рухливий, увага на уроці непостійна;
- «дрібна» техніка добре розвинена, не вистачає навичок виконання елементів «кантиленної» техніки.
- краще вдаються твори моторного плану / кантилени;
- ритм іноді нестійкий, не завжди слухає себе уважно;
- неуважний до штрихів / аплікатури;
- недостатньо розвинене поліфонічне мислення;
- не вистачає виразності у виконанні кантилени;
- віддає перевагу виконанню кантиленної музики;
- добре проявляє себе на виступах, виступає яскраво, емоційно;
- невпевнений у собі, втрачає на сцені під час концертних виступів, хоча твір вивчений добре.

Додаток В

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв

Звіт

про проходження музично-педагогічної практики
у закладах мистецької освіти
/ План-конспект
індивідуального заняття з фаху

Підготувала:

студентка групи Муз-41

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Луцьк – 2022

Для нотаток

Для нотаток

Навчально-методичне видання

Панасюк Світлана Леонідівна
Чернецька Наталія Григорівна

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Методичні рекомендації

Видання друкується в авторській редакції